

טבלת נכסי נוף תרבות ומבנים המיועדים לשימור בנען

ישוב הזוכר ויודע את עברו ומקורותיו יהיה בעל כושר ויכולת לקיים עתיד ראוי, מצליח ובעל ערכיות.

המבנים, העצים והנוף הם בעלי משמעות היסטורית חברתית ותרבותית חשובה ביותר לנען. המטרה שהמבנים לשימור ימשיכו לשמש אותנו ויהפכו למקום חי שהחזית והפנים שלו ישתלבו למוצג אחד המספר את עברה ומקורותיה של נען.

קטגוריות מעודכנות לשימור אתרים בנען

1. **שימור מחמיר** – "אל געת" – שמירה על חזיתות, פתחים וחומרי בניה מקוריים. הבית בכללותו יישמר כפי שנבנה במקור פנים וחץ. תתכן גמישות שתהיה תלויה מבנה / מקום / תכנון. בכל מקרה אין לשנות את הקונסטרוקציה במקרה הצורך יובא הנושא לדיון בוועדת שימור.
2. **שימור** – ניתן לערוך שינויים במבנה ובתנאי שתשמר "הרוח המקורית" של המבנה על ידי שמירה על חזיתות אופייניות נפחים, חומרי בניה אופייניים ושטח פתוח רלוונטי למבנה או כל אלמנט אדריכלי אחר הרלוונטי למבנה המדובר.

הערות כלליות

- יש ללוות כל "נגיעה" בבניין לשימור על ידי אדריכל בעל התמחות בתחום השימור. במקרים פעוטים ניתן להעביר דרך הועדה בלבד.
- לפני כל נגיעה במבנה לשימור, מכל דרגה, יש להוציא מ"כרטיס אתר". (הכנת כרטיסי האתר טרם הושלמה)
- הועדה תפעל להשלים כרטיסים אלו לגבי כל המבנים ברשימה.
- סקירת כל הנכסים בנען (בנויים ונופיים) נעשתה בעבר על ידי פרופ' עירית עמית כהן מאוניברסיטת בר אילן העוסקת בקשרים בין שימור, תכנון ופיתוח נכסי מורשת ונופי תרבות.
- הטיפול בכל מבנה מרשימת השימור משלביו הראשונים חייב להיעשות בליווי של ועדת השימור.

רשימת נכסים בנויים

קטגוריית שימור	המקום/מבנה	שימוש כיום
1	האסם – כולל בור שפיכת הגרעינים	
1	מתחם בית ברל נבנה כבית הבראה של הנוער העובד, ארבעת המבנים נמצאים בקרבת מקום זה לזה :	
	א. מגורים – מבנה מדורג	מגורי תל"ם
	ב. חדר אוכל + מטבח	סטודיו פילאטיס של הילה יערי + חדרי טיפולים הוליסטיים
	ג. בית תרבות + מגורים (שתי קומות)	ארכיון + משרדים
	ד. בית אגד – מגורים	מגורי חיילים וצעירים
1	"בית החמרה – "מגורים" וסליק	מוזיאון נען לנושאי הביטחון ב- 20 שנותיה הראשונות
1	הבית האדום (על יד הבריכה) בית הספר הראשון	חדר כושר +מנה בהזמנה (מזון)
1	חדר מוסיקה – כיתת לימוד מוסיקה ובמה בצורת קונכייה אקוסטית מול הדשא	
1	המקלט התת קרקעי בין גן תמר לגן חיה'לה	בין הקוסמטיקה וגן דרורים
1	אולם ספורט	
1	בית הביטחון (בשדות נען, בצמוד לגני כנען)	נמצא בתוך גן האירועים "גני כנען"
2	מבנה באר – ליד מרפאת שיניים	חדר חשמל
2	הבריכה העגולה – בריכת מי השתייה - מבנה עגול) המבנה נבנה על ידי חברי נען בתרומה של קק"ל אנגליה	
2	בית הקומתיים הראשון על הגבעה בסמוך לברכה העגולה	מגורים בתחילה והיום שייך לגיל הרך "בית מרווה"
2	מקלט הפרגולה + הפרגולה	
2	בית הקירור הישן + מבנה של מדגרה לאפרוחים	משרד שירות טלפונים סלולריים + מחסן הנפתח אל מועדון התק"ם 11
2	מבנה שירותים ציבורי (מול הכלבו)	שירותים ציבוריים ברחבת מוסדות (תק"מ 11, קפה אורלי, ביגודית)
2	כיתות האולפן – במקור כיתות י' – יב' "כיתות המשך" (תיכון)	כיתות לימוד של האולפן
2	המעבדה – כיתת מעבדה בביה"ס נען. נתרם על ידי משפחת אריאלי לזכר משה פלמן	מרכז פעילות לילדי נען
2	המאפיה – כולל התנור והנשקייה (קומה א')	מאפיית ג'ילברט
2	חמי טבריה +שירותים ומקלחת ציבורית	טיפולים הוליסטיים
2	חדר אוכל של בית הספר, חדרי עיון	חדרי עיון לשעבר -מבנה חטיבה צעירה חינוך חברתי.
2	גן הילדים הבנוי הראשון	ספרייה
2	אמפי	אמפי

2	בית אריה פק	בית מגורים - שופץ והורחב בהתאם לחוקי השימור
2	בית קירור ג'מס ('החדש')	סטודיו של יורם נדר ויאיר שביט
2	בית מוסינזון - מבנה מחמרה	משרדים
2	בית הבאר - סמוך לחלקת 'סובכי' (בכביש נען - מצליח)	ללא שימוש

אתרי נוף תרבות

נוף תרבות מוגדר כנוף שמתקיים בו שילוב של טבע ושל מעשה ידי אדם ו/או נוף המהווה מקור להשראה וזיכרון בעבור האדם החי במקום. אתרים שונים בנען מהווים נקודת ציון משמעותיות בהווי הקיבוץ בעבר ובהווה. הם משמשים עדות וזיכרון חשוב לשמירה על האופי הייחודי של אזורים שונים בה, משמשים מקור לגאווה מקומית ומייצגים קשר היסטורי של התושבים למקום. בתוך הסביבה הבנויה אתרים נופיים מהווים חלק בלתי נפרד מאופייה של השכונה או המקום. כמו גובה המבנים, כך אופי הצמחייה והנוכחות שלהם מייצרת איכויות אדריכליות. ההתייחסות לאזורים לא מבונים מייצרת תחושה חשובה לא פחות מאלו הבנויים. לדוגמא: 'הדשא הגדול' - מול חדר האכילה ועד הפרגולה.

רשימת עצים וחטיבות נופיות המהווים חלק מסיפור המקום של נען

מס.	שם	תיאור
1	הפיקוסים על המרחב הפתוח מול חדר האכילה	הפיקוסים מסמנים את הדרך ההיסטורית של השביל חדר האכילה, הם חשובים כחלק ממרחב הדשא הגדול בזכות תרומתם לנוף ולצל.
2	ברוש 'הלל בוטמן' ליד הנהלת חשבונות	הברוש נטע על ידי אסיר ציון הלל בוטמן ביום הגיעו ארצה ובואו לנען, אפריל 1979.
3	האקליפטוס הגדול ליד הנהל"ח	פרט יוצא דופן מקבוצת האקליפטוסים הראשונים שנטעו בנען.
4	האקליפטוס ליידי בניין הקוסמטיקה (גן נבטים לשעבר)	פרט יוצא דופן מראשיתה של נען
5	אקליפטוס - מול סדנת הפסיפס, מערבית לאולם הספורט	פרט יוצא דופן, לידו היה בניין הנגריה הראשונה בנען.
6	שדרת הברושים ממקלט בנדס עד שיכון קומתיים צפון	שדרת הברושים שחצתה בין נען לפרדסי יכין - חק"ל, סימנה את גבולה המערבי של נען.
7	עץ הסיגלון ליד הפרגולה	עץ בודד יוצא דופן, "נציג" יחיד מתוך הגיבון הראשון של נען (הפייטילטקה).
8	ברוש יוחנן פרידברג - ליידי מועדון החברים, כניסה למזכירות	נטע על ידי יוחנן פרידברג בצמוד לאוהל המשפחה.

9	עצי הדקל ליד משפחת אגמון	חלק משדרה ודרך שהובילה ממרכז נען אל בית האריזה שבתוך פרדסי יכין חק"ל. רובם מתו מחיפושית חדקונית הדקל.
10	עץ דולב מול בית אחוה רגב	פרט יפה במיוחד. הדולב הראשון שנטע בנען
11	עץ חרוב ממזרח לבית הסיעודי	עץ יוצא דופן על תל אדמה. חלק נופי מקבוצת מבני החמרה שהיו בואדי האקליפטוסים. בתי המשפחות: אורי ועדינה כוכבא, אהרון ועדינה קוהל וצבי היילבורן.
12	עת תות בכות מאחורי בית גלילי	עץ מיוחד שנטע על ידי אברהם גרני ליד ביתו עם הולדת בנו הבכור, משה.
13	עץ גויאבה אדומה ליד בית החמרה	עץ מיוחד שנטע ע"י משה בן אברהם (יבה) על יד ביתו המשותף עם פנחס גתי. חלק חשוב ממכלול בית החמרה היום.
14	עץ זית ליד בית החמרה	פרט עתיק שהובא מהגליל
15	עץ זית + חרוב בפינת הדשא צמוד לחניית עמי שיר.	שני פרטים עתיקים שהובאו מהגליל
16	עץ פיקוס קדוש ליד קומותיים ראשונים. (מול הצריף השוודי שפור)	פרט יחיד בנען ויוצא דופן
17	אלוני שעם – מספר פרטים ליד בית החמרה וגינות הצמודות לחניון האמפיתיאטרון	4 פרטים מתוך 7 עצי אלון השעם שנען קיבלה מתנה מאחיו של שמעון אנוך ליום הולדתו השבעים.
18	ברוש בפינת המבנה המרכזי של בית ברל	הברוש ניצב כנר זיכרון לבית ממנו יצאו מסעות ההלוויה של חברי נען בדרכם האחרונה. כמו כן, מבצע נחשון בהובלת הפלמ"ח לפריצת הדרך לירושלים במלחמת השחרור התארגן ויצא מבית ברל.
19	אקליפטוס ליד הנגריה בחורשת ימית	פרט מיוחד
20	ואדי האקליפטוסים	"ואדי האקליפטוסים" – מבית מוסינזון עד בית העלמין הישן ומחסן ענף הנוי. שתי קבוצות שמתחברות בתוכן לפרטים רבים יוצאי דופן. זוהי חטיבה נופית מיוחדת. הואדי פעיל ויישאר כזה. בתת הקבוצה הנמשכת עד מחסן הנוי קיים פרט יוצא דופן וייחודי בגודלו, גזע בקוטר של 2 מ' ונוף גדול ורחב מאוד. יש לתכנן את הבנייה בסביבתם תוך התחשבות ויצירת מקטע נופי המשמר את הקיים ותורם לקבוצת בתי המגורים המיועדת למקום זה.

אקליפטוסים – "עולים חדשים" שהובאו לארץ בראשית ההתיישבות. חשיבותם בטבלה זו נובעת מגודלם ותרומתם לנוף.